

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/159/2007

ZAUFANIE DO POLITYKÓW W TRAKCIE KAMPANII WYBORCZEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 2007

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2006 roku

Kampania wyborcza zwykle przynosi wzrost społecznego zainteresowania sferą polityki, nasila także polityczne emocje związane z rywalizacją popieranym lub niepopieranym ugrupowań. Mnogość informacji i spiętrzenie medialnych przekazów perswazyjnych w trakcie kampanii sprzyjają formułowaniu, redefiniowaniu lub tylko odświeżaniu politycznych sympatii zarówno do poszczególnych ugrupowań, jak i do polityków je reprezentujących. Szczególną możliwością intensywnego zaistnienia w sferze publicznej oraz (planowanej lub nie) ewentualnej zmiany swego wizerunku w tym czasie mają tzw. frontmani, czyli osoby będące „twarzami” poszczególnych ugrupowań – ich liderzy lub ci, którzy odpowiadają za partyjny PR. Skutki tego rodzaju oddziaływań dostrzegalne są zazwyczaj dopiero po jakimś czasie. Czy tegoroczna kampania wpłynęła na społeczny odbiór poszczególnych polityków? Badaliśmy tę kwestię w naszym październikowym sondażu¹ przeprowadzonym na tydzień przed wyborami.

ZAUFIANIE I NIEUFIANIE

Kampania wyborcza przyniosła wyraźne zmiany w rankingu zaufania do polityków. Na tydzień przed wyborami parlamentarnymi listę polityków cieszących się największym zaufaniem społecznym otwierał nadal, tak jak w poprzednich miesiącach, Zbigniew Religa budzący zaufanie trzech piątych badanych (59%), jednak na kolejnych pozycjach nastąpiły wyraźne przetasowania. Po raz pierwszy na drugim miejscu wśród najczęściej obdarzanych zaufaniem przedstawicieli sceny politycznej znalazł się przewodniczący PO Donald Tusk, do którego zaufanie zadeklarowało 53% badanych. Oceny lidera PO, które respondenci wystawiali po jego debacie z Jarosławem Kaczyńskim, ale przed debatą z reprezentującym LiD Aleksandrem Kwaśniewskim, były już wyraźnie lepsze od notowanych w przededniu kampanii wyborczej. Trzecie miejsce zajęli *ex aequo*: były prezydent Lech Wałęsa i minister sprawiedliwości Zbigniew Ziobro, którym ufało po 48% ankietowanych.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (209) zrealizowano w dniach 10–14 października 2007 roku na liczącej 1385 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Do ścisłej czołówki rankingu zaufania awansował także lider PSL Waldemar Pawlak. Na tydzień przed wyborami zaufanie do niego deklarowało 46% badanych. Minimalnie mniej respondentów (45%) ufało prezydentowi Warszawy Hannie Gronkiewicz-Waltz.

Poza pierwszą piątką polityków najbardziej powszechnie darzonych zaufaniem znalazł się natomiast wieloletni lider naszych rankingów i jeszcze przed wyborami jeden z najpopularniejszych polskich polityków Aleksander Kwaśniewski (44% deklaracji zaufania). Kolejne miejsca w przedwyborczym rankingu zaufania zajęli: prezydent Lech Kaczyński (41%), minister finansów Zyta Gilowska (40%), Jan Rokita (38%) oraz premier Jarosław Kaczyński (37%). Zaufaniem jednej trzeciej badanych cieszyli się Bronisław Komorowski (34%) oraz szefowie SdPi i SLD – Marek Borowski i Wojciech Olejniczak (po 34%). Co czwarty respondent obdarzał zaufaniem marszałka Sejmu Ludwika Dorna (25%) oraz startującego z listy PiS w Gdańsku Macieja Płażyńskiego (24%).

Lista polityków budzących największą nieufność badanych nie zmieniła się tak wyraźnie – otwierają ją liderzy LPR i Samoobrony: Roman Giertych (64%) oraz Andrzej Lepper (61%). Trzecie miejsce w tym „negatywnym” rankingu, ze znacznie jednak mniejszą liczbą deklaracji nieufności, przypadło premierowi Jarosławowi Kaczyńskiemu (49%). Nieco rzadziej z brakiem zaufania ze strony ankietowanych spotykał się prezydent Lech Kaczyński (44%). Politykiem budzącym relatywnie dużo negatywnych emocji pozostał też – praktycznie nieobecny w mediach do czasu kampanii wyborczej – lider UPR Janusz Korwin-Mikke (44% deklaracji nieufności). Niemal tyle samo badanych (43%) zadeklarowało nieufność do debiutującej na scenie politycznej Nelly Rokity, w ocenach której – podobnie jak w przypadku lidera UPR – nastawienie takie zdecydowanie przeważało. Z dużym bagażem negatywnych ocen startowali w wyborach również inni czołowi politycy PiS: marszałek Sejmu Ludwik Dorn (40% deklaracji nieufności) i wicepremier Przemysław Gosiewski (38%). Tyle samo ankietowanych nie ufało minister spraw zagranicznych Annie Fotydz (38%). Pierwszą dziesiątkę polityków najczęściej budzących nieufność badanych zamykał Aleksander Kwaśniewski. Na tydzień przed wyborami byłemu prezydentowi nie ufało 36% ankietowanych. (Po raz pierwszy w swej wieloletniej karierze politycznej Aleksander Kwaśniewski budził tak dużą nieufność).

Tabela 1. Stosunek do polityków w październiku 2007

Politycy	Zaufanie		Nieufność		Obojętność	Nieznajomość
	X 2007	Zmiana od IX 2007	X 2007	Zmiana od IX 2007		
	w procentach					
Z. Religa	59	-3	19	2	15	3
D. Tusk	53	6	27	-4	15	1
L. Wałęsa	48	-2	27	0	21	0
Z. Ziobro	48	2	30	-3	14	3
W. Pawlak	46	8	18	-3	24	7
H. Gronkiewicz-Waltz	45	-1	26	0	18	6
A. Kwaśniewski	44	-13	36	11	17	0
L. Kaczyński	41	-2	44	0	11	0
Z. Gilowska	40	0	29	0	18	7
J. Rokita	38	0	30	-2	20	5
J. Kaczyński	37	0	49	0	10	0
B. Komorowski	34	1	19	0	18	21
M. Borowski	34	-1	25	0	19	15
W. Olejniczak	34	2	26	-4	20	14
L. Dorn	25	-1	40	-1	15	14
M. Płażyński	24	*	14	*	21	34
A. Lepper	22	4	61	-6	13	1
P. Gosiewski	18	0	38	2	13	26
R. Giertych	17	5	64	-10	12	2
B. Borusewicz	16	-4	15	3	17	45
A. Szczygło	15	0	19	4	16	43
A. Fotyga	15	-3	38	6	15	25
J. Korwin-Mikke	15	*	44	*	19	14
N. Rokita	14	*	43	*	20	14
J. Kaczmarek	13	-1	30	-6	20	28
R. Legutko	8	0	7	2	12	68

Pominięto „trudno powiedzieć”

* We wrześniu 2007 brak pomiaru

Tabela 2. Zmiany **zaufania** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																
	2006							2007									
	VII	VIII	IX	X ₁	X ₂	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	w procentach																
M. Borowski	30	36	34	35	31	30	39	34	35	38	36	37	35	30	33	35	34
B. Borusewicz	13	17	15	16	12	16	13	17	16	17	17	18	18	14	18	20	16
L. Dorn	22	25	22	20	20	21	20	20	27	26	26	28	26	25	26	26	25
A. Fotyga	7	9	8	11	8	-	10	11	12	10	12	15	14	16	18	18	15
R. Giertych	22	24	21	20	21	31	24	26	24	22	19	22	18	18	18	12	17
Z. Gilowska	43	-	-	41	38	35	39	37	43	40	38	39	39	36	40	40	40
P. Gosiewski	14	18	15	-	-	-	-	15	18	14	16	17	18	19	19	18	18
H. Gronkiewicz-Waltz	39	41	40	41	41	32	49	50	47	48	45	46	46	40	47	46	45
J. Kaczmarek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	17	-	-	18	14	13
J. Kaczyński	37	42	36	32	31	33	36	39	41	33	36	36	34	33	35	37	37
L. Kaczyński	43	46	38	36	34	37	39	42	43	35	38	38	37	35	38	43	41
B. Komorowski	27	30	28	31	26	26	29	29	32	33	33	35	33	29	33	33	34
J. Korwin-Mikke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
A. Kwaśniewski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	56	58	53	52	55	57	44
R. Legutko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	8
A. Lepper	38	43	40	32	32	36	28	22	33	25	30	32	31	31	24	18	22
W. Olejniczak	28	31	32	32	28	28	33	27	29	33	32	27	27	28	27	32	34
W. Pawlak	30	32	33	39	36	34	39	37	36	35	35	35	32	31	35	38	46
M. Płażyński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24
Z. Religa	61	68	63	62	60	60	64	60	60	57	61	56	57	61	62	62	59
J. Rokita	34	43	37	40	37	34	35	40	43	43	38	41	40	37	39	38	38
N. Rokita	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
A. Szczygło	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-	-	-	13	15	15
D. Tusk	45	53	49	51	51	49	50	46	46	48	47	49	48	41	47	47	53
L. Wałęsa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	45	39	43	50	48
Z. Ziobro	56	62	59	52	53	59	59	62	66	60	58	57	55	54	58	46	48

Tabela 3. Zmiany **nieufności** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																
	2006							2007									
	VII	VIII	IX	X ₁	X ₂	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	w procentach																
M. Borowski	31	29	26	27	28	26	23	27	24	20	25	22	25	28	23	25	25
B. Borusewicz	10	11	12	12	13	12	12	9	11	11	11	10	10	14	11	12	15
L. Dorn	28	29	31	33	33	29	31	32	30	29	30	34	37	38	36	41	40
A. Fotyga	6	11	18	16	19	-	19	20	23	30	30	27	34	34	34	32	38
R. Giertych	58	60	60	63	62	51	61	57	59	62	67	59	67	67	66	74	64
Z. Gilowska	23	-	-	26	29	29	27	30	30	28	29	26	29	31	29	29	29
P. Gosiewski	21	28	27	-	-	-	-	31	31	35	33	32	36	35	36	36	38
H. Gronkiewicz-Waltz	30	28	29	27	27	29	24	22	26	25	24	24	23	28	22	26	26
J. Kaczmarek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	12	10	-	-	14	36	30
J. Kaczyński	42	41	46	53	50	47	47	43	46	51	47	45	49	52	53	49	49
L. Kaczyński	38	39	43	50	48	44	44	41	44	50	45	44	48	50	49	44	44
B. Komorowski	18	19	18	18	21	17	13	17	20	17	14	13	15	18	19	19	19
A. Kwaśniewski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22	21	27	26	22	25	36
J. Korwin-Mikke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	44
R. Legutko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	7
A. Lepper	44	40	42	54	49	47	52	64	53	58	53	49	52	51	59	67	61
W. Olejniczak	22	22	22	24	25	21	21	27	20	22	24	24	26	29	25	30	26
W. Pawlak	25	28	27	23	26	22	19	22	23	23	23	21	23	28	22	21	18
M. Płażyński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
Z. Religa	16	14	13	15	15	14	14	17	21	21	15	18	20	15	17	17	19
J. Rokita	36	31	32	33	35	34	35	27	31	29	28	25	28	32	27	32	30
N. Rokita	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43
A. Szczygło	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	15	15	19
D. Tusk	32	26	28	28	30	26	27	32	30	31	27	26	27	33	27	31	27
L. Wałęsa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	31	30	27	27
Z. Ziobro	16	14	15	22	20	16	16	16	12	18	18	20	24	22	21	33	30

Chociaż pełną odpowiedź na pytanie, jak wybory zaważyły na dotychczasowym wizerunku poszczególnych przedstawicieli sceny politycznej, przyniosą dopiero sondaże powyborcze, już teraz warto zasygnalizować zmiany ich notowań, jakie dokonały się w trakcie kampanii wyborczej. Na tydzień przed dniem głosowania politykami, których oceny od początku września wyraźnie się poprawiły, byli Waldemar Pawlak i Donald Tusk. Zaufanie do lidera PSL deklarowało o 8 punktów procentowych więcej badanych niż u progu kampanii wyborczej, zarazem nieco rzadziej niż w ubiegłym miesiącu budził on nieufność ankietowanych (spadek o 3 punkty). Po debacie z Jarosławem Kaczyńskim, ale tuż przed debatą z reprezentującym LiD Aleksandrem Kwaśniewskim zaufanie do Donalda Tuska było wyższe o 6 punktów procentowych, jednocześnie też zmalał o 4 punkty odsetek deklaracji nieufności. O ile jednak w przypadku Waldemara Pawlaka wzrost pozytywnych ocen był w całej kampanii wyborczej prawdopodobnie dość równomierny, o tyle odnotowana wówczas poprawa notowań Donalda Tuska – jak wskazuje logika kampanii – była raczej dopiero początkiem nasilającej się tendencji wzrostowej w ocenach tego polityka. Na tydzień przed wyborami lepiej niż na początku września wypadali w ocenie badanych także liderzy LPR i Samoobrony. Notowania Romana Giertycha były lepsze niż w ubiegłym miesiącu (spadek deklaracji nieufności o 10 punktów, wzrost deklaracji zaufania o 5 punktów). W mniejszym stopniu straty sprzed kampanii wyborczej odrobił Andrzej Lepper – zaufanie do niego wzrosło o 4 punkty procentowe, a nieufność spadła o 6 punktów. Nieco lepsze niż we wrześniu były też oceny szefa SLD Wojciecha Olejniczaka (spadek nieufności o 4 punkty procentowe). Już tylko minimalnie poprawiły się, po dramatycznym spadku w ubiegłym miesiącu, notowania jednego z najbardziej popularnych polityków PiS Zbigniewa Ziobry. Nie przybyło znacząco badanych darzących go zaufaniem, jednak nieco ubyło tych, którzy w stosunku do niego deklarowali nieufność (o 3 punkty).

Niewątpliwie głównym przegranym przedwyborczych tygodni jest były prezydent Aleksander Kwaśniewski. W trakcie kampanii był on „twarzą” LiD-u i dzięki swojej popularności miał w założeniu przekonać Polaków do głosowania na tę koalicję. Jednak po debacie z Jarosławem Kaczyńskim, ale w przededniu debaty z Donaldem Tuskiem zaufanie do byłego prezydenta deklarowało aż o 13 punktów procentowych mniej badanych niż we wrześniu. Do rekordowego poziomu, jak na tego polityka, wzrosła także nieufność do niego (aż o 11 punktów, do 36%). Bez wątplenia zarejestrowany wówczas spadek ocen Aleksandra Kwaśniewskiego trzeba przypisać ujawnionemu przez media i szeroko komentowanemu,

jeśli chodzi o przyczyny, kolejnemu przypadkowi niedyspozycji byłego prezydenta podczas wystąpienia publicznego.

Kampania wyborcza nie sprzyjała też korzystnym ocenom minister spraw zagranicznych Anny Fotygi. Zaufanie do niej zmalało wprawdzie nieznacznie (o 3 punkty procentowe), jednak przybyło osób, które jej nie ufają (o 6 punktów). Nieco gorsze niż na początku września okazały się też oceny szefa MON Aleksandra Szczygły (wzrost nieufności o 4 punkty).

Notowania pozostałych przedstawicieli sceny politycznej nie zmieniły się znacząco w analizowanym okresie. Warto zauważyć, że tak jak nie uległy zmianie oceny niepokazującego się zbyt często podczas kampanii wyborczej prezydenta, nie zmieniło się także zaufanie do premiera pełniącego pierwszoplanową rolę w kampanii PiS i bardzo często obecnego w mediach.

W przedwyborczym sondażu po wieloletniej przerwie ponownie uwzględniliśmy na naszej liście nazwisko Janusza Korwin-Mikkego. Wskazania ankietowanych świadczą, że jest on jednym z niewielu polityków, którzy nie pełniąc znaczącej funkcji publicznej trwale zapisali się w pamięci Polaków. Mimo sporadycznej w ostatnich latach obecności w mediach lider UPR nadal jest osobą rozpoznawaną przez ogromną większość badanych (86%). W styczniu 1996 roku, kiedy to ostatnio badaliśmy stosunek do tego polityka, rozpoznawało go tylko o 4 punkty procentowe więcej osób niż obecnie. Janusz Korwin-Mikke pozostaje nie tylko jedną z najbardziej wyrazistych, ale także jedną z najbardziej kontrowersyjnych postaci sceny politycznej. W jego społecznym wizerunku, podobnie jak ponad jedenaście lat temu, nieufność zdecydowanie przeważa nad zaufaniem, jednak bilans tych ocen jest jeszcze mniej korzystny niż wówczas. Obecnie Januszowi Korwin-Mikkemu nie ufa 44% badanych, a zaufanie do niego deklaruje 15% (w styczniu 1996 deklaracje takie składało odpowiednio 42% i 24% pytanych).

Drugim politykiem, którego nazwisko po wieloletniej przerwie zamieściliśmy w naszym sondażu, jest kandydujący w tegorocznych wyborach z listy PiS, jeden z założycieli PO Maciej Płażyński. Stosunek do tego polityka badaliśmy ostatnio w kwietniu 2003 roku. Od tego czasu były marszałek Sejmu dość wyraźnie stracił na popularności. Obecnie jest rozpoznawany przez dwie trzecie pytanych (66%, spadek o 13 punktów). Cztery lata temu zaufaniem darzyło go 34% badanych, a na tydzień przed tegorocznymi wyborami – tylko 24%. Nie zmieniła się przy tym znacząco liczba osób, które mu nie ufają (spadek deklaracji nieufności z 16% w kwietniu 2003 roku do 14% obecnie).

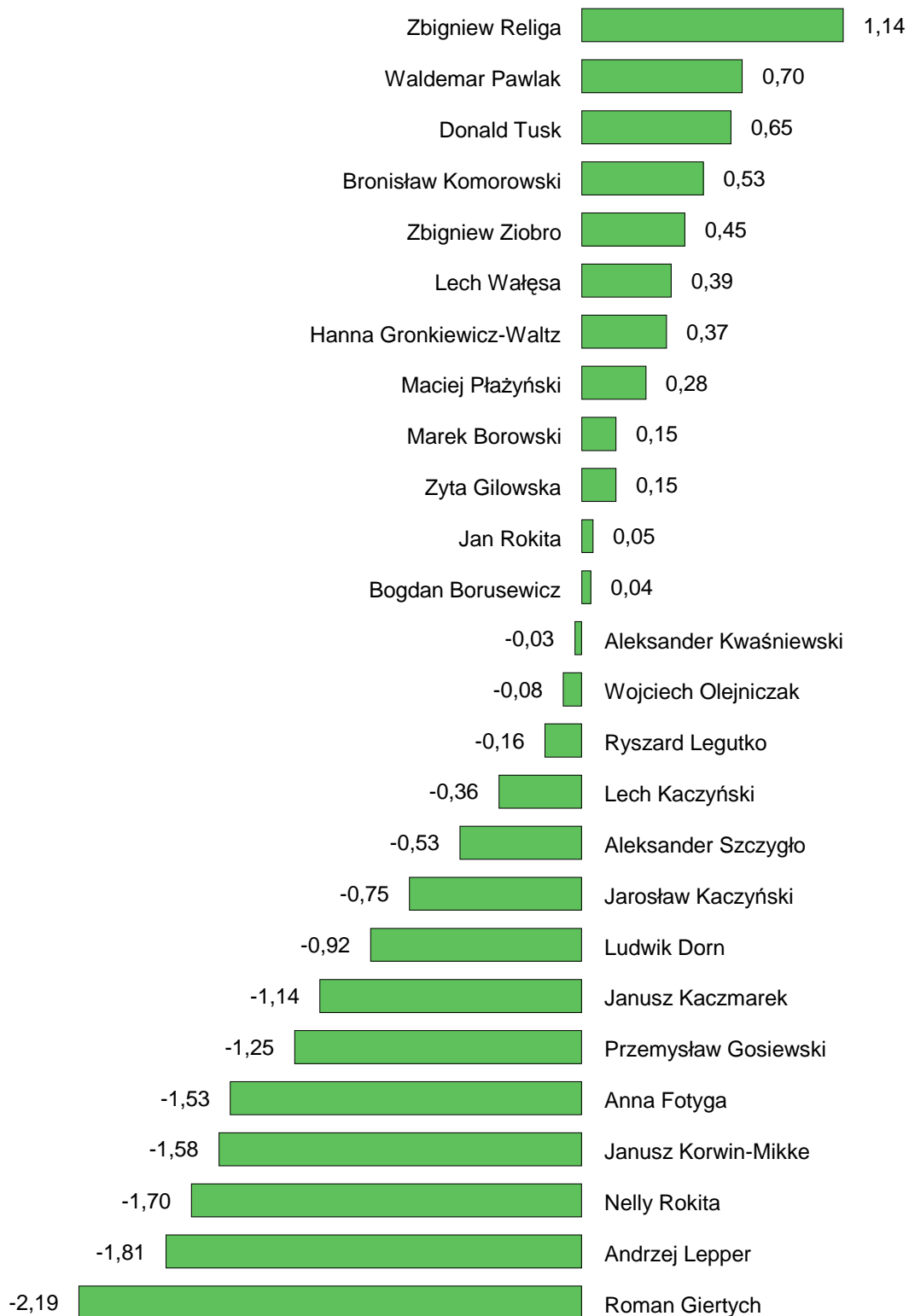
Rekordzistką, jeśli chodzi o tempo, w jakim udało się jej zaistnieć na scenie politycznej i przebić do świadomości Polaków, jest Nelly Rokita. W ciągu zaledwie kilku tygodni z postaci zupełnie nieznannej szerszej publiczności i co najwyżej kojarzonej jedynie z osobą męża stała się ona jednym z najlepiej rozpoznawanych polityków. Na tydzień przed wyborami nie identyfikowało jej zaledwie 14% badanych. Niewątpliwie przyczyniło się do tego nie tylko nazwisko męża, jednego z najlepiej znanych liderów PO, i zwrot w sympatiach politycznych, jakiego dokonała, oraz polityczne skutki tego kroku dla Jan Rokity, ale także jej niezwykła wyrazistość. Społeczny wizerunek Nelly Rokity jest jednak wyraźnie niekorzystny. Przed wyborami zaufaniem darzyło ją tylko 14% badanych, natomiast 43% deklaroowało nieufność do niej.

ŚREDNIE OCEN

W naszych sondażach badani oceniają poszczególnych polityków posługując się jedenastopunktową skalą, której skrajne punkty można określić z jednej strony jako głęboką nieufność (-5), z drugiej zaś jako bardzo duże zaufanie (+5). Omawiane powyżej dane informowały o zasięgu społecznego zaufania i nieufności. Przedstawiane były łączne odsetki respondentów wyrażających zaufanie (wskazania punktów od +1 do +5), obojętność (0) lub nieufność (od -1 do -5) do poszczególnych polityków, a także stopień ich nieznanności. Prezentowane dane odnosiły się do ogółu ankietowanych. Natomiast średnia ocen, obliczana z pominięciem osób nieznanających poszczególnych polityków, jest syntetyczną miarą pozwalającą uchwycić siłę nastawień do nich zarówno pozytywnych, jak i negatywnych.

Na tydzień przed wyborami liderem rankingu średnich pozostawał Zbigniew Religa (1,14). Drugie miejsce wśród najlepiej odbieranych polityków zajmował lider PSL Waldemar Pawlak (0,70), który wyprzedzał pod tym względem cieszącego się większym zaufaniem, ale i częściej budzącego nieufność wśród badanych Donalda Tuska (0,65). Do grona wyraźnie pozytywnie odbieranych polityków, tak jak dotychczas, zaliczali się także: Bronisław Komorowski (0,53) oraz do niedawna najpopularniejszy polityk PiS Zbigniew Ziobro (0,45). Pozytywne noty dość znacznie przeważały jeszcze w ocenach Lecha Wałęsy (0,39), Hanny Gronkiewicz-Waltz (0,37) oraz – w mniejszym już stopniu – Macieja Płażyńskiego (0,28).

RYS. 1. ŚREDNIE OCEN POLITYKÓW W PAŹDZIERNIKU 2007

Spośród uwzględnionych w naszym badaniu kandydatów na parlamentarzystów z najgorszym bilansem ocen startowali liderzy LPR i Samoobrony: Roman Giertych (-2,19) i Andrzej Lepper (-1,81). Tylko nieco mniej krytycznie odbierana była Nelly Rokita (średnia ocen -1,70 punktu). Negatywne noty zdecydowanie dominowały także w ocenach Janusza Korwin-Mikkego (-1,58). Na tydzień przed wyborami jednymi z najbardziej krytycznie odbieranych polityków pozostawali także minister spraw zagranicznych Anna Fotyga (-1,53) i wicepremier Przemysław Gosiewski (-1,25). Zdecydowanie niekorzystny był też bilans ocen marszałka Sejmu Ludwika Dorna (-0,92), a także premiera Jarosława Kaczyńskiego (-0,75). Ujemną średnią, tak jak dotychczas, miał również prezydent Lech Kaczyński (-0,36).

Tabela 4. Zmiany średniej ocen

Politycy (uszeregowanie według kierunku i wielkości zmian)	IX 2007	X 2007	Różnica
R. Giertych	-2,72	-2,19	0,53 *
D. Tusk	0,20	0,65	0,45 *
W. Pawlak	0,29	0,70	0,41 *
A. Lepper	-2,18	-1,81	0,37 *
W. Olejniczak	-0,31	-0,08	0,23
B. Komorowski	0,35	0,53	0,18
Z. Ziobro	0,27	0,45	0,18
M. Borowski	0,05	0,15	0,10
Z. Gilowska	0,07	0,15	0,08
J. Rokita	-0,02	0,05	0,07
J. Kaczmarek	-1,19	-1,14	0,05
J. Kaczyński	-0,79	-0,75	0,04
L. Kaczyński	-0,40	-0,36	0,04
L. Dorn	-0,93	-0,92	0,01
P. Gosiewski	-1,26	-1,25	0,01
Z. Religa	1,19	1,14	-0,05
H. Gronkiewicz-Waltz	0,45	0,37	-0,08
L. Wałęsa	0,47	0,39	-0,08
B. Borusewicz	0,27	0,04	-0,23
A. Szczygło	-0,27	-0,53	-0,26
R. Legutko	0,12	-0,16	-0,28
A. Fotyga	-1,07	-1,53	-0,46 *
A. Kwaśniewski	0,88	-0,03	-0,91 *

* Różnica średnich ocen istotna statystycznie na poziomie 0,05

Na tydzień przed wyborami znacznie lepiej niż na początku września wypadł w opinii badanych Roman Giertych (wzrost średniej ocen o 0,53 punktu). Wyraźnie lepszy był też społeczny wizerunek Donalda Tuska i Waldemara Pawlaka (wzrost średniej odpowiednio o 0,45 i 0,41 punktu). W mniejszym stopniu poprawiły się oceny Andrzeja Leppera (różnica średnich wyniosła +0,37 punktu).

Odnotowane wyżej niekorzystne zmiany w liczbie deklaracji zaufania i nieufności bardzo wyraźnie zaważyły na całościowej ocenie Aleksandra Kwaśniewskiego. Średnia ocen byłego prezydenta zmalała aż o 0,91 punktu. W trakcie kampanii wyborczej znacząco straciła także minister spraw zagranicznych Anna Fotyga (spadek wartości średniej o 0,46 punktu). Średnie ocen pozostałych uwzględnionych w naszym badaniu polityków nie zmieniły się w istotnym statystycznie stopniu.

Na tydzień przed dniem głosowania odnotowaliśmy poprawę notowań tych polityków, których ugrupowania wyraźnie zyskały w wyborach. Tendencje wzrostowe wykazywały oceny szefa PO Donalda Tuska, zajmującego po raz pierwszy drugie miejsce w rankingu zaufania. W opinii badanych zyskał także lider PSL Waldemar Pawlak. Negatywne postrzeganie wielu polityków PiS znalazło swój wyraz w nie najlepszym wyniku wyborczym partii rządzącej. Od miesięcy budzący największą nieufność wśród Polaków szefowie Samoobrony i LPR nieco zyskali po rozwiązaniu koalicji z PiS, jednak nie na tyle, by stracić pozycję liderów „negatywnego” rankingu. Największym przegranym kampanii jest, jak się wydaje, długoletni lider rankingów popularności Aleksander Kwaśniewski, który jednocześnie stracił swoją dotychczasową pozycję na liście najbardziej jednoznacznie pozytywnie odbieranych polityków i raczej nie ziszczył nadziei LiD na lepszy wynik wyborczy. Przypadek byłego prezydenta pokazuje, że bycie „na pierwszej linii” w trakcie kampanii wyborczej może wpływać nie tylko na wzrost popularności i znaczenia danego polityka, ale także poważnie nadszarpnąć budowany przez lata wizerunek.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. Stosunek do **Anny Fotygi**

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	38	15	15	25	7	1381
Płeć						
Mężczyźni	44	15	16	20	5	657
Kobiety	33	15	13	30	8	724
Wiek						
18-24 lat	35	19	9	32	6	189
25-34	36	21	12	25	6	263
35-44	44	16	13	19	8	202
45-54	43	14	20	17	6	271
55-64	45	10	18	22	5	203
65 lat i więcej	29	10	14	38	8	253
Miejsce zamieszkania						
Wieś	29	12	15	36	8	513
Miasto do 20 tys.	44	15	17	19	5	189
20-100 tys.	43	17	14	20	7	263
101-500 tys.	41	19	14	21	5	225
501 tys. i więcej mieszk.	48	18	12	17	4	190
Wykształcenie						
Podstawowe	28	10	13	41	7	365
Zasadnicze zawodowe	33	13	15	30	9	351
Średnie	45	16	15	18	6	469
Wyższe	52	24	15	7	2	196
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	61	17	14	6	2	99
Prac. umysł. niż. szczebla	49	23	15	11	3	146
Pracownicy fiz. - umysł.	44	16	6	28	6	99
Robotnicy wykwalifikowani	33	17	13	27	11	149
Robotnicy niewykwalifik.	28	14	21	30	7	94
Rolnicy	41	17	18	16	8	44
Pracujący na własny rach.	35	19	27	13	6	69
Bierni zawodowo						
Renciści	34	7	17	37	4	116
Emeryci	35	12	15	30	7	321
Uczniowie i studenci	37	15	13	30	5	94
Bezrobotni	37	11	6	39	7	92
Gospodynie domowe i inni	26	20	15	27	12	59
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	46	20	15	14	5	227
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	50	17	11	19	3	100
sekt. pryw. poza rolnict.	36	17	14	24	9	323
prywatnym gosp. rolnym	41	14	18	16	9	55
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	35	10	16	32	8	85
301-500	34	14	17	29	7	148
501-900	35	15	17	27	6	335
901-1200	39	20	17	20	4	176
Powyżej 1200 zł	58	18	12	10	3	176
Ocena własnych war. mater.						
Złe	36	10	12	30	11	297
Średnie	39	14	15	26	6	639
Dobre	40	19	15	22	4	445
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	24	16	27	27	5	76
Raz w tygodniu	35	15	17	26	7	679
1-2 razy w miesiącu	43	11	13	25	8	235
Kilka razy w roku	46	17	9	24	5	256
W ogóle nie uczestniczy	44	16	10	24	7	132
Poglądy polityczne						
Lewica	55	16	10	15	3	207
Centrum	43	15	11	25	6	406
Prawica	39	18	25	15	3	470
Trudno powiedzieć	19	10	6	50	14	298

Tabela 2. Stosunek do Romana Giertycha

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	64	12	17	2	4	1378
Płeć						
Mężczyźni	68	11	17	2	2	655
Kobiety	61	14	17	3	6	724
Wiek						
18-24 lat	75	13	10	0	2	187
25-34	70	9	17	1	4	263
35-44	66	17	13	0	3	201
45-54	64	13	19	2	3	271
55-64	62	10	22	2	5	203
65 lat i więcej	52	13	20	8	7	253
Miejsce zamieszkania						
Wieś	53	13	23	5	6	512
Miasto do 20 tys.	69	11	15	1	4	188
20-100 tys.	70	12	14	2	3	263
101-500 tys.	70	13	12	0	5	225
501 tys. i więcej mieszk.	75	12	12	0	1	190
Wykształcenie						
Podstawowe	54	12	20	7	7	363
Zasadnicze zawodowe	63	11	19	2	6	350
Średnie	70	13	14	0	2	469
Wyższe	73	13	14	0	0	196
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	84	7	9	0	0	99
Prac. umysł. niż. szczebla	74	11	14	0	1	146
Pracownicy fiz. - umysł.	76	11	11	1	1	97
Robotnicy wykwalifikowani	69	11	14	0	6	147
Robotnicy niewykwalifik.	64	14	18	3	1	94
Rolnicy	44	17	35	0	4	44
Pracujący na własny rach.	63	3	29	0	4	69
Bierni zawodowo						
Renciści	48	15	27	6	5	116
Emeryci	56	11	20	6	7	321
Uczniowie i studenci	81	13	5	1	1	94
Bezrobotni	61	19	12	1	7	92
Gospodynie domowe i inni	49	25	19	0	7	59
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	74	9	15	1	2	227
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	74	13	13	0	0	100
sekt. pryw. poza rolnict.	72	9	15	1	4	320
prywatnym gosp. rolnym	46	14	35	0	5	55
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	55	14	23	2	5	85
301-500	55	21	19	3	2	148
501-900	62	12	20	3	3	333
901-1200	67	10	18	2	3	176
Powyżej 1200 zł	79	6	15	0	0	176
Ocena własnych war. mater.						
Złe	57	14	18	4	7	295
Średnie	65	11	19	2	3	639
Dobre	69	13	14	1	3	445
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	47	21	23	3	5	76
Raz w tygodniu	61	14	18	2	5	679
1-2 razy w miesiącu	67	9	17	3	3	234
Kilka razy w roku	71	10	15	1	3	255
W ogóle nie uczestniczy	71	10	12	5	2	132
Poglądy polityczne						
Lewica	74	9	15	0	1	207
Centrum	66	14	18	1	1	403
Prawica	67	12	18	1	2	470
Trudno powiedzieć	51	12	15	7	14	298

Tabela 3. Stosunek do Jarosława Kaczyńskiego

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	49	10	37	0	4	1377
Płeć						
Mężczyźni	52	9	36	0	3	655
Kobiety	47	12	37	1	4	722
Wiek						
18-24 lat	64	12	21	0	3	187
25-34	59	10	28	0	2	263
35-44	49	10	37	0	4	201
45-54	50	12	35	0	3	271
55-64	44	10	43	0	3	203
65 lat i więcej	30	10	52	2	7	251
Miejsce zamieszkania						
Wieś	42	11	41	1	6	512
Miasto do 20 tys.	52	9	36	0	3	188
20-100 tys.	51	10	37	0	2	262
101-500 tys.	54	13	30	0	3	225
501 tys. i więcej mieszk.	58	9	32	0	1	190
Wykształcenie						
Podstawowe	42	8	43	1	6	362
Zasadnicze zawodowe	49	10	37	0	5	350
Średnie	51	12	34	0	2	469
Wyższe	60	10	30	0	1	196
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	64	10	26	0	0	99
Prac. umysł. niż. szczebla	59	11	29	0	1	146
Pracownicy fiz. - umysł.	65	8	25	0	2	97
Robotnicy wykwalifikowani	47	13	34	0	6	147
Robotnicy niewykwalifik.	54	9	35	0	2	94
Rolnicy	47	2	50	0	2	44
Pracujący na własny rach.	52	9	35	0	3	69
Bierni zawodowo						
Renciści	44	8	41	1	6	116
Emeryci	32	12	50	1	5	319
Uczniowie i studenci	59	15	24	1	1	94
Bezrobotni	64	5	27	0	4	92
Gospodynie domowe i inni	35	12	45	0	7	59
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	56	12	32	0	1	227
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	55	12	31	0	2	100
sekt. pryw. poza rolnict.	58	9	29	0	4	320
prywatnym gosp. rolnym	44	6	48	0	1	55
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	49	11	37	0	3	85
301-500	47	8	43	0	1	148
501-900	46	11	40	1	2	333
901-1200	40	12	46	0	3	176
Powyżej 1200 zł	59	12	28	0	0	176
Ocena własnych war. mater.						
Złe	49	9	36	1	6	295
Średnie	48	10	38	1	3	639
Dobre	51	11	35	0	3	444
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	21	11	63	0	4	76
Raz w tygodniu	42	11	43	0	4	678
1-2 razy w miesiącu	57	9	27	0	6	234
Kilka razy w roku	61	10	28	0	2	255
W ogóle nie uczestniczy	66	9	20	3	2	132
Poglądy polityczne						
Lewica	71	8	19	0	2	207
Centrum	56	15	27	0	1	403
Prawica	39	5	54	0	1	470
Trudno powiedzieć	40	13	33	1	12	296

Tabela 4. Stosunek do Lecha Kaczyńskiego

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	44	11	41	0	4	1377
Płeć						
Mężczyźni	46	10	40	0	4	655
Kobiety	42	11	42	1	4	722
Wiek						
18-24 lat	57	14	27	0	3	187
25-34	58	11	28	0	4	263
35-44	45	9	42	0	4	201
45-54	46	12	40	0	3	271
55-64	36	10	51	0	3	203
65 lat i więcej	24	10	57	2	7	251
Miejsce zamieszkania						
Wieś	38	10	46	1	5	512
Miasto do 20 tys.	49	9	39	0	3	188
20-100 tys.	42	15	40	0	2	262
101-500 tys.	49	11	36	0	4	225
501 tys. i więcej mieszk.	52	9	37	0	3	190
Wykształcenie						
Podstawowe	36	10	47	1	6	362
Zasadnicze zawodowe	44	10	42	0	4	350
Średnie	46	13	38	0	3	469
Wyższe	53	9	37	0	1	196
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	56	12	30	0	1	99
Prac. umysł. niż. szczebla	56	10	33	0	1	146
Pracownicy fiz. - umysł.	58	14	25	0	3	97
Robotnicy wykwalifikowani	43	13	38	0	6	147
Robotnicy niewykwalifik.	47	8	44	0	1	94
Rolnicy	44	3	51	0	2	44
Pracujący na własny rach.	53	3	38	0	5	69
Bierni zawodowo						
Renciści	40	9	42	1	8	116
Emeryci	25	11	58	1	5	319
Uczniowie i studenci	52	19	28	0	1	94
Bezrobotni	59	7	30	0	4	92
Gospodynie domowe i inni	35	14	44	0	7	59
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	51	11	37	0	1	227
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	51	12	34	0	3	100
sekt. pryw. poza rolnict.	54	10	31	0	5	320
prywatnym gosp. rolnym	42	3	54	0	1	55
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	42	13	42	0	3	85
301-500	40	9	50	0	1	148
501-900	41	12	45	1	2	333
901-1200	35	10	52	0	3	176
Powyżej 1200 zł	53	10	36	0	1	176
Ocena własnych war. mater.						
Złe	45	10	38	1	6	295
Średnie	43	11	43	0	3	639
Dobre	45	12	40	0	3	444
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	16	11	68	0	4	76
Raz w tygodniu	38	11	48	0	4	678
1-2 razy w miesiącu	53	11	31	0	5	234
Kilka razy w roku	53	12	32	0	3	255
W ogóle nie uczestniczy	60	10	25	3	3	132
Poglądy polityczne						
Lewica	64	8	26	0	2	207
Centrum	51	16	31	0	2	403
Prawica	34	5	60	0	1	470
Trudno powiedzieć	36	16	35	1	12	296

Tabela 5. Stosunek do Aleksandra Kwaśniewskiego

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	36	17	44	0	3	1375
Płeć						
Mężczyźni	36	16	45	0	3	653
Kobiety	36	17	43	0	4	722
Wiek						
18-24 lat	30	20	48	0	2	187
25-34	29	17	50	0	3	263
35-44	41	17	39	0	3	199
45-54	34	17	47	0	2	271
55-64	36	13	47	0	3	203
65 lat i więcej	45	15	33	1	6	251
Miejsce zamieszkania						
Wieś	33	17	45	1	4	512
Miasto do 20 tys.	40	15	40	0	4	188
20-100 tys.	39	14	45	0	2	260
101-500 tys.	37	16	43	0	4	225
501 tys. i więcej mieszk.	33	20	46	0	1	190
Wykształcenie						
Podstawowe	34	17	43	1	6	362
Zasadnicze zawodowe	34	15	48	0	3	350
Średnie	37	19	42	0	2	469
Wyższe	43	13	43	0	1	195
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	44	8	46	0	2	99
Prac. umysł. niż. szczebla	38	18	44	0	0	144
Pracownicy fiz. - umysł.	30	22	47	0	1	97
Robotnicy wykwalifikowani	31	19	45	0	4	147
Robotnicy niewykwalifik.	30	17	52	0	0	94
Rolnicy	19	27	50	0	3	44
Pracujący na własny rach.	39	12	43	0	6	69
Bierni zawodowo						
Renciści	36	13	46	1	4	116
Emeryci	42	15	37	1	5	319
Uczniowie i studenci	33	18	46	0	3	94
Bezrobotni	30	20	47	0	3	92
Gospodynie domowe i inni	34	17	43	0	7	59
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	39	15	46	0	1	226
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	33	27	37	0	3	100
sekt. pryw. poza rolnict.	34	13	50	0	3	320
prywatnym gosp. rolnym	18	28	51	0	3	55
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	39	14	44	0	3	85
301-500	37	16	44	0	3	148
501-900	36	17	44	0	3	333
901-1200	38	14	44	0	4	176
Powyżej 1200 zł	36	20	44	0	0	176
Ocena własnych war. mater.						
Złe	34	17	41	1	7	295
Średnie	37	16	45	0	2	637
Dobre	36	18	45	0	2	444
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	48	9	41	0	2	76
Raz w tygodniu	39	17	40	0	4	678
1-2 razy w miesiącu	31	18	47	0	3	232
Kilka razy w roku	29	16	53	0	3	255
W ogóle nie uczestniczy	32	18	44	3	4	132
Poglądy polityczne						
Lewica	19	12	69	0	1	207
Centrum	29	19	50	0	1	401
Prawica	54	16	28	0	1	470
Trudno powiedzieć	28	16	44	1	11	296

Tabela 6. Stosunek do **Andrzeja Leppera**

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	61	13	22	1	3	1377
Płeć						
Mężczyźni	60	12	25	0	2	655
Kobiety	61	14	20	1	4	722
Wiek						
18-24 lat	65	17	16	0	2	187
25-34	62	15	20	0	3	263
35-44	65	13	18	1	3	201
45-54	63	9	25	0	3	271
55-64	58	13	26	0	3	203
65 lat i więcej	53	12	27	3	5	251
Miejsce zamieszkania						
Wieś	47	16	31	2	4	512
Miasto do 20 tys.	68	11	18	0	2	188
20-100 tys.	67	12	19	0	3	262
101-500 tys.	67	12	17	1	4	225
501 tys. i więcej mieszk.	75	10	14	0	1	190
Wykształcenie						
Podstawowe	47	14	33	2	4	362
Zasadnicze zawodowe	54	13	27	1	5	350
Średnie	68	13	16	0	2	469
Wyższe	80	10	9	0	1	196
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	87	7	4	0	2	99
Prac. umysł. niż. szczebla	77	10	13	0	0	146
Pracownicy fiz. - umysł.	64	18	15	1	2	97
Robotnicy wykwalifikowani	62	14	19	0	5	147
Robotnicy niewykwalifik.	49	9	41	0	1	94
Rolnicy	40	7	51	0	2	44
Pracujący na własny rach.	65	13	17	0	4	69
Bierni zawodowo						
Renciści	50	10	32	2	5	116
Emeryci	55	14	26	2	4	319
Uczniowie i studenci	66	20	13	0	1	94
Bezrobotni	53	16	27	0	4	92
Gospodynie domowe i inni	51	19	18	4	8	59
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	76	8	16	0	1	227
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	66	15	15	0	3	100
sekt. pryw. poza rolnict.	65	14	18	0	3	320
prywatnym gosp. rolnym	37	6	56	0	1	55
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	47	12	38	0	3	85
301-500	47	19	31	1	2	148
501-900	60	16	21	1	2	333
901-1200	66	10	21	0	3	176
Powyżej 1200 zł	78	10	11	0	0	176
Ocena własnych war. mater.						
Złe	48	15	29	2	7	295
Średnie	61	12	24	1	2	639
Dobre	69	14	15	0	2	444
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	50	18	29	1	2	76
Raz w tygodniu	58	14	24	1	4	678
1-2 razy w miesiącu	58	16	23	1	3	234
Kilka razy w roku	66	10	22	0	2	255
W ogóle nie uczestniczy	76	5	13	3	3	132
Poglądy polityczne						
Lewica	67	11	19	0	2	207
Centrum	59	15	24	0	1	403
Prawica	70	10	19	0	1	470
Trudno powiedzieć	43	16	28	3	10	296

Tabela 7. Stosunek do Wojciecha Olejniczaka

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	20	34	14	7	1377
Płeć						
Mężczyźni	30	20	36	9	5	655
Kobiety	23	19	31	18	9	722
Wiek						
18-24 lat	24	28	27	16	4	187
25-34	21	18	39	15	7	263
35-44	33	24	31	7	5	201
45-54	29	17	35	10	8	271
55-64	29	18	40	9	5	203
65 lat i więcej	24	15	27	23	11	251
Miejsce zamieszkania						
Wieś	23	16	31	21	10	512
Miasto do 20 tys.	34	17	30	11	8	188
20-100 tys.	30	20	34	10	5	262
101-500 tys.	26	22	37	9	7	225
501 tys. i więcej mieszk.	24	27	38	7	3	190
Wykształcenie						
Podstawowe	23	13	29	24	10	362
Zasadnicze zawodowe	26	19	32	13	10	350
Średnie	27	24	34	10	5	469
Wyższe	31	22	42	3	2	196
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	25	26	42	3	5	99
Prac. umysł. niż. szczebla	30	18	43	5	4	146
Pracownicy fiz.- umysł.	18	26	34	17	4	97
Robotnicy wykwalifikowani	24	24	31	13	8	147
Robotnicy niewykwalifik.	27	11	33	20	10	94
Rolnicy	21	21	42	9	7	44
Pracujący na własny rach.	32	20	37	7	4	69
Bierni zawodowo						
Renciści	24	13	34	19	10	116
Emeryci	28	16	29	17	9	319
Uczniowie i studenci	25	30	28	13	4	94
Bezrobotni	26	16	31	19	7	92
Gospodynie domowe i inni	28	20	29	12	11	59
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	30	20	38	6	5	227
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	30	23	32	11	3	100
sekt. pryw. poza rolnict.	21	21	37	14	7	320
prywatnym gosp. rolnym	27	17	38	9	8	55
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	28	17	32	17	6	85
301-500	24	20	34	17	6	148
501-900	27	17	34	14	8	333
901-1200	29	23	32	11	5	176
Powyżej 1200 zł	24	21	47	7	2	176
Ocena własnych war. mater.						
Złe	21	18	32	15	14	295
Średnie	28	19	32	15	6	639
Dobre	27	22	36	10	5	444
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	37	15	24	14	10	76
Raz w tygodniu	30	18	31	14	8	678
1-2 razy w miesiącu	21	24	34	14	7	234
Kilka razy w roku	19	22	41	11	7	255
W ogóle nie uczestniczy	24	18	37	18	3	132
Poglądy polityczne						
Lewica	13	16	58	6	6	207
Centrum	20	24	40	12	5	403
Prawica	44	20	25	7	5	470
Trudno powiedzieć	16	16	22	32	15	296

Tabela 8. Stosunek do Waldemara Pawlaka

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	18	24	46	7	6	1377
Płeć						
Mężczyźni	16	24	52	5	4	655
Kobiety	19	24	41	9	8	722
Wiek						
18-24 lat	17	31	26	16	9	187
25-34	21	27	41	7	4	263
35-44	19	29	45	1	6	201
45-54	19	21	52	3	5	271
55-64	18	20	56	3	3	203
65 lat i więcej	14	16	52	11	7	251
Miejsce zamieszkania						
Wieś	12	21	51	10	6	512
Miasto do 20 tys.	22	24	43	3	8	188
20-100 tys.	19	29	42	6	5	262
101-500 tys.	23	24	41	6	6	225
501 tys. i więcej mieszk.	24	22	46	4	3	190
Wykształcenie						
Podstawowe	16	18	44	12	9	362
Zasadnicze zawodowe	17	24	48	5	6	350
Średnie	18	26	44	6	5	469
Wyższe	22	28	48	1	1	196
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	18	31	50	0	1	99
Prac. umysł. niż. szczebla	26	26	45	2	2	146
Pracownicy fiz. - umysł.	11	28	42	11	8	97
Robotnicy wykwalifikowani	18	28	41	7	6	147
Robotnicy niewykwalifik.	25	22	48	3	3	94
Rolnicy	2	18	77	0	4	44
Pracujący na własny rach.	16	16	58	4	6	69
Bierni zawodowo						
Renciści	16	20	51	9	5	116
Emeryci	16	17	53	8	6	319
Uczniowie i studenci	19	30	27	15	10	94
Bezrobotni	20	29	30	11	9	92
Gospodynie domowe i inni	19	29	31	10	11	59
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	23	29	44	2	2	227
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	23	27	41	7	1	100
sekt. pryw. poza rolnict.	17	23	47	6	7	320
prywatnym gosp. rolnym	3	22	73	0	3	55
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	21	19	40	14	6	85
301-500	19	22	50	1	8	148
501-900	14	27	47	8	5	333
901-1200	25	20	44	5	6	176
Powyżej 1200 zł	20	22	56	2	1	176
Ocena własnych war. mater.						
Złe	17	20	45	8	10	295
Średnie	18	23	47	7	5	639
Dobre	18	27	45	5	4	444
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	20	24	47	4	4	76
Raz w tygodniu	18	23	48	6	6	678
1-2 razy w miesiącu	16	26	45	8	6	234
Kilka razy w roku	18	26	43	7	5	255
W ogóle nie uczestniczy	21	20	43	11	5	132
Poglądy polityczne						
Lewica	14	24	56	2	3	207
Centrum	15	28	48	5	3	403
Prawica	25	21	48	3	3	470
Trudno powiedzieć	13	21	33	19	15	296

Tabela 9. Stosunek do Zbigniewa Religi

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	19	15	59	3	4	1377
Płeć						
Mężczyźni	19	15	60	2	3	655
Kobiety	19	15	58	3	5	722
Wiek						
18-24 lat	22	19	52	3	4	187
25-34	19	18	56	1	7	263
35-44	22	16	60	1	1	201
45-54	19	13	63	1	4	271
55-64	18	15	62	4	2	203
65 lat i więcej	16	10	60	8	6	251
Miejsce zamieszkania						
Wieś	16	13	59	6	6	512
Miasto do 20 tys.	22	16	58	1	4	188
20-100 tys.	19	15	62	2	2	262
101-500 tys.	24	18	52	1	5	225
501 tys. i więcej mieszk.	20	13	64	0	3	190
Wykształcenie						
Podstawowe	16	15	56	7	6	362
Zasadnicze zawodowe	20	14	59	2	4	350
Średnie	20	16	59	1	3	469
Wyższe	20	13	64	1	3	196
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	22	12	63	0	3	99
Prac. umysł. niż. szczebla	22	15	61	0	1	146
Pracownicy fiz. - umysł.	20	13	60	2	5	97
Robotnicy wykwalifikowani	19	22	53	1	6	147
Robotnicy niewykwalifik.	17	18	60	4	1	94
Rolnicy	13	11	74	0	2	44
Pracujący na własny rach.	17	4	71	0	8	69
Bierni zawodowo						
Renciści	20	16	52	7	5	116
Emeryci	16	13	61	6	4	319
Uczniowie i studenci	27	20	50	2	1	94
Bezrobotni	20	15	55	1	9	92
Gospodynie domowe i inni	16	13	62	0	9	59
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	22	13	62	0	3	227
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	13	22	59	3	3	100
sekt. pryw. poza rolnict.	21	15	58	1	5	320
prywatnym gosp. rolnym	16	9	74	0	1	55
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	21	11	64	1	3	85
301-500	17	17	59	3	3	148
501-900	19	15	59	3	4	333
901-1200	14	14	65	3	4	176
Powyżej 1200 zł	20	16	61	1	2	176
Ocena własnych war. mater.						
Złe	20	12	56	4	8	295
Średnie	20	15	58	3	3	639
Dobre	17	17	62	1	3	444
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	7	10	76	3	4	76
Raz w tygodniu	17	14	62	2	4	678
1-2 razy w miesiącu	20	17	54	5	4	234
Kilka razy w roku	21	16	57	1	4	255
W ogóle nie uczestniczy	30	16	45	4	5	132
Poglądy polityczne						
Lewica	29	14	53	1	2	207
Centrum	20	16	60	2	2	403
Prawica	17	12	70	0	1	470
Trudno powiedzieć	15	18	45	9	14	296

Tabela 10. Stosunek do **Donalda Tuska**

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	15	53	1	4	1377
Płeć						
Mężczyźni	27	13	57	1	3	655
Kobiety	27	17	49	2	5	722
Wiek						
18-24 lat	22	15	60	0	2	187
25-34	21	13	62	1	3	263
35-44	24	16	55	0	5	201
45-54	29	15	52	0	4	271
55-64	29	16	52	0	3	203
65 lat i więcej	33	18	37	6	6	251
Miejsce zamieszkania						
Wieś	29	19	45	3	5	512
Miasto do 20 tys.	26	14	55	0	5	188
20-100 tys.	26	14	56	1	3	262
101-500 tys.	27	12	56	1	4	225
501 tys. i więcej mieszk.	22	13	64	1	1	190
Wykształcenie						
Podstawowe	30	18	41	5	6	362
Zasadnicze zawodowe	29	15	51	0	5	350
Średnie	26	15	57	0	2	469
Wyższe	17	14	69	0	1	196
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	18	9	72	0	2	99
Prac. umysł. niż. szczebla	20	15	65	0	0	146
Pracownicy fiz. - umysł.	24	14	56	1	4	97
Robotnicy wykwalifikowani	26	17	52	0	6	147
Robotnicy niewykwalifik.	25	12	62	0	1	94
Rolnicy	45	12	41	0	2	44
Pracujący na własny rach.	19	14	61	0	6	69
Bierni zawodowo						
Renciści	26	18	48	2	5	116
Emeryci	35	17	39	4	5	319
Uczniowie i studenci	27	15	55	1	2	94
Bezrobotni	19	21	54	1	5	92
Gospodynie domowe i inni	30	14	50	0	6	59
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	24	13	62	0	1	227
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	23	18	57	0	3	100
sekt. pryw. poza rolnict.	22	12	61	0	5	320
prywatnym gosp. rolnym	41	13	44	0	1	55
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	22	18	56	1	3	85
301-500	30	23	46	0	1	148
501-900	25	19	50	2	4	333
901-1200	32	15	50	1	2	176
Powyżej 1200 zł	24	9	66	0	0	176
Ocena własnych war. mater.						
Złe	26	18	45	2	9	295
Średnie	28	16	51	2	3	639
Dobre	25	13	59	0	2	444
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	37	15	41	3	4	76
Raz w tygodniu	30	15	49	1	5	678
1-2 razy w miesiącu	23	18	55	2	2	234
Kilka razy w roku	20	15	61	1	3	255
W ogóle nie uczestniczy	21	11	60	4	4	132
Poglądy polityczne						
Lewica	19	16	64	0	2	207
Centrum	20	18	60	0	2	403
Prawica	37	13	49	0	2	470
Trudno powiedzieć	26	15	40	6	12	296

Tabela 11. Stosunek do Zbigniewa Ziobry

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	30	14	48	3	5	1376
Płeć						
Mężczyźni	32	14	50	2	3	653
Kobiety	28	15	46	4	7	722
Wiek						
18-24 lat	31	24	39	1	6	186
25-34	31	18	44	2	6	263
35-44	31	8	53	1	6	201
45-54	33	12	50	1	4	271
55-64	28	16	51	3	2	203
65 lat i więcej	23	9	50	9	8	251
Miejsce zamieszkania						
Wieś	21	16	52	5	6	511
Miasto do 20 tys.	32	10	53	0	4	188
20-100 tys.	28	17	47	3	5	262
101-500 tys.	38	10	43	3	6	225
501 tys. i więcej mieszk.	43	17	38	1	2	190
Wykształcenie						
Podstawowe	27	12	47	7	6	361
Zasadnicze zawodowe	22	13	56	2	7	350
Średnie	31	18	45	2	4	469
Wyższe	45	12	41	0	2	196
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	50	11	36	0	4	99
Prac. umysł. niż. szczebla	39	16	44	0	1	146
Pracownicy fiz. - umysł.	24	24	42	2	8	97
Robotnicy wykwalifikowani	24	13	56	1	6	147
Robotnicy niewykwalifik.	28	12	54	1	5	94
Rolnicy	13	14	67	3	4	44
Pracujący na własny rach.	34	9	50	2	4	69
Bierni zawodowo						
Renciści	33	8	50	5	3	116
Emeryci	24	14	49	7	7	319
Uczniowie i studenci	36	21	35	1	7	94
Bezrobotni	32	17	44	4	4	91
Gospodynie domowe i inni	14	11	61	5	9	59
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	39	13	47	0	2	227
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	28	16	50	2	3	100
sekt. pryw. poza rolnict.	31	17	45	1	6	320
prywatnym gosp. rolnym	18	13	63	2	3	55
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	33	15	44	2	6	84
301-500	25	17	56	1	1	148
501-900	28	14	49	3	6	333
901-1200	28	11	55	3	3	176
Powyżej 1200 zł	40	16	42	1	0	176
Ocena własnych war. mater.						
Złe	28	12	47	4	8	295
Średnie	31	15	46	4	4	638
Dobre	28	15	51	2	4	444
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	12	5	74	1	8	76
Raz w tygodniu	22	16	54	3	5	678
1-2 razy w miesiącu	34	12	44	4	5	234
Kilka razy w roku	39	17	37	2	5	255
W ogóle nie uczestniczy	51	11	29	4	5	131
Poglądy polityczne						
Lewica	50	13	33	2	2	207
Centrum	32	16	48	2	3	403
Prawica	25	11	61	1	2	469
Trudno powiedzieć	20	18	38	8	16	296